

Onkologie využívá paprsky X už 125 let...

Nadpis napovídá, že od objevení paprsků X Wilhelmem Conradem Röntgenem uplynulo letos 125 let a já si dovoluji vyjádřit myšlenku, resp. pokračování nadpisu: „Byl bych rád, aby se našel univerzální preparát či postup, který by vyléčil všechny nádory bez použití ozařování.“ Všem čtenářům tohoto čísla Klinické onkologie je však ihned jasné, že je to nesplnitelné přání.

Radioterapie bude v léčbě nádorů využívána možná ještě dalších 125 let a bude se dále vyvíjet. A následující práce v tomto supplementu Klinické onkologie jsou dokladem vývoje moderního způsobu léčby zářením.

Odborná veřejnost určitě ocení souhrnný pohled a návrh postupů při ozařování pacientů s implantovanými kardiostimulátory, kardiovertery a podobnými systémy. Text práce hlavního autora MUDr. Bobka může být základem národního standardu pro ozařování těchto pacientů (kterých přibývá). Radioterapeutické pracoviště v Českých Budějovicích je hlavním střediskem České republiky

v celotělovém ozařování elektrony; souhrnné výsledky a popis metodiky zpracované MUDr. Dolečkovou mají i významný edukační dosah. V souhrnném sdělení uvádí MUDr. Pospíšil nejnovější postupy v léčebné strategii u pacientů s nádory konečníku. Ostravské pracoviště publikuje své výsledky radioterapie robotickým urychlovačem Cyberknife v léčbě nádorů nazofaryngu a naše pracoviště představuje výsledky hypofrakcionované akcelerované radioterapie nádoru prostaty. Vyhlášená radiobiologická skupina v Košicích pod vedením doc. Matuly se zamýšlí nad problematikou reiradiace, což je také často řešená otázka při rozhodování o léčbě recidivujícího onemocnění. Brněnskými autory je představena už zahájená akademická klinická studie srovnávající dva standardní postupy – RTOG a EORTC – v definici cílových objemů u glioblastomů. Já se svým synem, budoucím rentgenologem, jsme zpracovali dostupné prameny stran rizika vzniku sekundárních nádorů, neboť riziko radiačně indukovaných ná-

dorů je často v reklamě a na sociálních sítích z komerčních důvodů zbytečně nadhodnoceno. Zcela nově se v české literatuře objevuje zamyšlení nad kombinací radioterapie a genové terapie od doc. Büchlera. A poslední dvě publikace jsou věnovány i nutriční stránce onkologických a ozařovaných pacientů.

Ačkoli byl objev paprsků X jen šťastná náhoda (Röntgen tehdy zkoumal něco jiného), vedla tato „náhoda“ nejen k získání Nobelovy ceny, ale také k neuvěřitelně rychlému rozvoji odvětví v medicíně využívajících ionizující záření v léčbě a samozřejmě v diagnostice. Předkládané číslo časopisu Klinická onkologie je dokladem dalšího vývoje radioterapie.

S přáním hezkého zbytku léta a krásného podzimu bez další vlny virových infekcí

*Pavel Šlampa
Klinika radiační onkologie
LF MU a Masarykův onkologický ústav*